

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoCsp/15/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121264319
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Záhumenská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:6121264319.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Záhumenskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej v spore žalobcu: F., právne zastúpený: Z., proti žalovanému: O., o zaplatenie 3.043,86 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 11. januára 2022, č.k. 15Csp/46/2021-76, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy 3.043,86 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 28.08.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania, zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 52 ods. 1 Obč. zák., § 497 Obch. zák., § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/ zák. č. 129/2010 Z.z., § 53 ods. 9, § 524 Obč. zák. a § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. Rozhodol na základe výsledkov vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že na základe zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru zo dňa 15.05.2015 bol zo strany veriteľa I. žalovanému ako dlžníkovi poskytnutý úver vo výške 6.000,- eur, ktorý mal splácať v 60-tich pravidelných mesačných splátkach. Žalobca si uplatnil nárok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako právny nástupca pôvodného veriteľa (banky) z titulu postúpenia pohľadávky. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebola naplnená podmienka doručenia písomnej výzvy banky žalovanému na zaplatenie dlhu pred postúpením pohľadávky, tak ako to vyžaduje § 92 ods. 8 zákona o bankách. Súd prvej inštancie uviedol, že v konaní bolo tvrdené a preukázané, že banka listom zo dňa 13.08.2018 vyhlásila predčasnú splatnosť pohľadávky zo zmluvy o úvere, ktorú doručovala žalovanému, pričom vyhláseniu predčasnej splatnosti predchádzalo vyhotovenie výzvy na úhradu omeškaných splátok zo dňa 26.06.2018 s upozornením na možnosť predčasného zosplatnenia úveru, ktorá podľa podacieho hárku tiež bola žalovanému doručovaná. Ide o postup predpokladaný v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktorého dodržanie má vplyv na riadne vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru. Uvedené písomnosti sú však jedinými, ktoré veriteľ - banka zasiaľal žalovanému do okamihu postúpenia pohľadávky dňa 08.07.2020. V konaní ale nebolo preukázané, že by bol dodržaný postup predpokladaný v § 92 ods. 8 citovaného zákona o bankách a síce, že by I. teda banka, ktorá uvažuje o postúpení pohľadávky, písomne vyzvala žalovaného na úhradu pohľadávky, ktorú banka zamýšľa postúpiť inému subjektu. Existenciu takejto písomnosti žalobca v žalobe netvrdil, neuvádzal, že by výzvu doručoval žalovanému a rovnako nepreukázal, že by si túto povinnosť splnil. V súvislosti s postúpením pohľadávky na žalobcu bolo tvrdené a preukázané iba doručovanie oznámenia o postúpení pohľadávky, teda oznámenia adresovaného žalovanému, že banka pohľadávku už postúpila inému subjektu. Výzvu, ktorá by predchádzala postúpeniu pohľadávky, tak ako je to zakotvené v § 92 ods. 8 zákona o bankách, však banka žalovanému nedoručovala. Súd prvej inštancie nepovažoval za takúto výzvu písomnosti zo dňa

26.06.2018 a zo dňa 13.08.2018, ktoré boli doručované v rámci toho, že banka využila právo mimoriadne úver zosplatiť, a to jednak s poukazom na značný odstup času, ktorý od vyhotovenia týchto výziev (r. 2018) uplynul do okamihu uzatvorenia zmluvy o postúpení pohľadávok (r.2020), kedy dva roky stará výzva nemôže mať za následok predpokladaný v § 92 ods. 8 zákona o bankách. Stav deklarovaný vo výzve z 13.08.2018 v čase bezprostredne pred postúpením pohľadávky je vzhľadom na plynutie času nanajvýš neaktuálny. Ani z listín zasielaných žalovanému v súvislosti s procesom vyhlasovania predčasnej splatnosti úveru v roku 2018 nevyplýva úmysel banky, že by táto listina mala byť zasielaná žalovanému práve aj v súvislosti so zamýšľaným budúcim postúpením pohľadávky, keď obsah týchto listín tomu ani náznakom nenasvedčuje. Podľa obsahu mal za to, že účelom vyhotovenia týchto listín - výziev bolo jedine dodržanie postupu stanoveného § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka pre to, aby sa pohľadávka mohla účinne stať splatnou ešte pred uplynutím dojednanej konečnej splatnosti. Vo výzvach zasielaných v súvislosti s vyhlasovaním predčasnej splatnosti sa vôbec neodkazuje na postup podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Konštatoval, že spotrebiteľ musí byť upozornený nielen na omeškanie, ale aj na jeho následok, a síce na vôľu banky postúpiť pohľadávku a na možnosť zvrátiť postúpenie. Poukázal k tomu v skutkovo obdobnej veci zhodne napr. na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 27CoCsp/52/2021-150 zo dňa 28.10.2021. Uviedol, že výzva v zmysle ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách musí byť totiž kvalifikovaná. Zákon síce nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti na túto výzvu, avšak z obsahu a zmyslu tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní a upozorniť ho, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt bez súhlasu dlžníka. Písomnosti vyhotovované veriteľom a doručované dlžníkovi podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (teda v súvislosti s vyhlasovaním mimoriadnej splatnosti úveru) a písomnosti vyhotovované veriteľom a doručované dlžníkovi podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách (teda v súvislosti s osobitnými podmienkami postupovania pohľadávok) sa navzájom nenahrádzajú, ani nekonzumujú, keď účel každej z nich a aj z toho plynúci obsah každej z nich je odlišný. V tejto súvislosti poukázal napr. na záver prijatý v rozsudku KS v Žiline sp.zn. 11CoCsp/21/2020 zo dňa 29.07.2020, ktorý rovnako konštatoval, že tieto výzvy nemožno zamieňať ani stotožňovať. Doručovanie kvalifikovanej výzvy s vyššie uvedeným obsahom v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách žalovanému pred postúpením pohľadávky na žalobcu v konaní tak súd prvej inštancie nemal za preukázané. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď žalovanému, ktorý bol plne úspešný v konaní, náhradu trov nepriznal z dôvodu, že mu v spore žiadne trovy nevznikli.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobe vyhovel. Súdu prvej inštancie vytýkal nesprávne právne posúdenie veci. Dôvodil, že spolu so žalobou bola súdu doručená nielen tretia upomienka zo dňa 26.06.2018 (výzva na úhradu omeškanej splátky), ale spolu s ňou aj podací hárok preukazujúci doručovanie tejto žalovanému. Z tohto podacieho hárku je zrejmé, že predmetná výzva bola daná na poštovú prepravu dňa 26.06.2018, čo vyplýva z dátumu na ľavej bočnej strane hárku. Obe tieto listiny a taktiež výzva právneho predchodcu na predčasné splatenie s doručkovou obálkou sú súčasťou súdneho spisu. V uvedenej súvislosti poukázal na ustálenú judikatúru NS SR na posudzovanie účinkov doručenia poštových zásielok. Pre nadobudnutie účinkov doručenia úkonu nie je podstatné, či sa adresát s obsahom doručovanej zásielky úkonu oboznámil až neskôr, v čase plynutia odbernej lehoty na vyzdvihnutie uloženej zásielky, resp. tieto účinky nastávajú aj v prípade, ak nevyužil možnosť oboznámiť sa s obsahom uloženej zásielky. Podľa jeho názoru pred postúpením pohľadávky postupca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách ukladá. Mal za to, že preukázal splnenie oboch podmienok, mal za nesporné, že k postúpeniu pohľadávky došlo riadne a platne. Záverom poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 640/2014 stým, že pri výklade právnych úkonov a ich posudzovaní z pohľadu nárokov na ich platnosť je nevyhnuté brať na zreteľ ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu a dôvody neplatnosti nerozširovať nad rámec zákonom uvedených príkazov.

3. Žalovaný sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadril.

4. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa 387 ods. 1, 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdiť z týchto dôvodov:

5. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na právnom závere o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu, ktorý nepreukázal platné postúpenie pohľadávky proti žalovanému z pôvodného veriteľa I., keď predložená zmluva o postúpení pohľadávky je neplatná pre rozpor s § 92 ods. 8 zákona o bankách.

6. Odvolací súd považuje tento právny názor súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti k odvolacím námietkam žalobcu uvádza:

7. Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej, t. j. existencie tvrdeného práva na strane žalobcu, alebo pasívnej, t. j. existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Cdo 205/2009). Preto nepostačuje, aby žalobca v súdnom konaní svoju aktívnu vecnú legitímáciu preukázal len oznámením postupcu o postúpení pohľadávky dlžníkovi; je potrebné preukázanie platného postúpenia pohľadávky. Podľa § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak dlžníkovi postúpenie oznámil postupca, dlžník nemá právo požadovať preukázanie postúpenia zmluvou o postúpení pohľadávky. To však platí len vo vzťahu k dlžníkovi, teda presnejšie vo vzťahu medzi účastníkmi zmluvy o postúpení pohľadávky na jednej strane a dlžníkom na strane druhej, nie vo vzťahu k súdu. V tomto smere nastal odklon súdnej praxe od rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Obo 210/01, podľa ktorého relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu vecnú legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky a súd z takého oznámenia vychádza bez toho, aby ako predbežnú otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení. Tento odklon od uvedeného rozhodnutia vyplýva napríklad z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2 Obo 49/2008 zo dňa 14.05.2008, ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1 Cdo 76/2007 zo dňa 28.01.2009, podľa ktorého v spore o neplatnosť zmluvy o postúpení, resp. v spore o splnenie neuhradenej postúpenej pohľadávky je súd povinný prihliadať z úradnej povinnosti ku skutočnostiam, ktoré majú za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu - zmluvy o postúpení pohľadávky, ak v konaní vyjdú najavo a z Občianskeho zákonníka nemožno vyvodiť, že dlžník by nemohol namietat' a súd skúmat' platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ak by toto postúpenie dlžníkovi oznámil postupca. K správnosti týchto záverov sa priklonil aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení, sp. zn. IV. ÚS 337/2012-19 zo dňa 03.07.2012.

8. Pre potreby ďalšej argumentácie považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že popri všeobecnej právnej úprave postúpenia obsiahnutej v Občianskom zákonníku sú pre určité druhy pohľadávok osobitnými právnymi predpismi ustanovené špecifické kritériá a obmedzenia vo vzťahu k možnosti a podmienkam ich zmluvného postúpenia tretej osobe. Individuálny režim týchto pohľadávok je odôvodnený osobitným záujmom na modifikácii, resp. odklone od všeobecnej právnej úpravy, ktorý je spravidla determinovaný špecifickým (privilegovaným) postavením niektorého z účastníkov veriteľsko-dlžníckeho záväzkového vzťahu.

9. V súdnej veci je týmto lex specialis § 92 ods. 8 zákona č.483/2001 Z.z. o bankách upravujúci osobitnú kategóriu bankových peňažných pohľadávok a ich postúpenia inej osobe, aj inej osobe ako banke, ako je tomu v danej veci, vzhľadom na potrebu špecifickej ochrany informácií, ktoré podliehajú osobitnému režimu bankového tajomstva, v ktorom má špecifické privilegované postavenie klient banky bez ohľadu na to, či je súčasne spotrebiteľom alebo nie (možnosť postúpenia spotrebiteľských úverových pohľadávok osobitne upravuje § 17 zákona č. 129/2010 Z.z., ktorý však vo veci nebol použitý). Preto argumentácia žalobcu o tom, či je záver súdu „prospotrebiteľský“ alebo „protispotrebiteľský“ t.j. v súlade alebo v rozpore so zásadou ochrany spotrebiteľa, nie je v danom prípade významná.

10. Podľa § 92 ods. 8 zákona č.483/2001 Z.z. o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred

postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok.

11. Predmetom nesúhlasu odvolateľa s argumentáciou súdu prvej inštancie je charakter písomnej výzvy, ktorú § 92 ods. 8 zákona č.483/2001 Z.z. o bankách vyžaduje ako podmienku pre postúpenie bankovej pohľadávky. Odvolací súd sa v tejto otázke stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie vychádzajúcim z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11CoCsp/21/2020, podľa ktorého cit. „zákon síce nestanovuje žiadne osobitné obsahové náležitosti na túto výzvu, no z obsahu a zmyslu tohto ustanovenia nepochybne vyplýva, že nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka jednak vyzvať dlžníka na zaplatenie dlžnej sumy s uvedením lehoty 90 dní a upozorniť ho, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude banka oprávnená postúpiť pohľadávku na iný, hoc aj nebankový subjekt, bez súhlasu dlžníka.“

12. Takýto výklad rozhodného ustanovenia a pojmu „písomná výzva“ zodpovedá ustálenej judikatúre najvyššej súdnej autority v Slovenskej republike Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 147/2017 publikovanom v Zbierke rozhodnutí Najvyššieho súdu pod č. 8/2018 vyslovil právnu vetu, podľa ktorej ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež ochranu práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.

13. Práve účelu ochrany práv klienta slúži aktuálna informácia o zámere banky postúpiť za splnenia zákonom stanovených podmienok, z ktorých niektoré sú závislé od správania klienta (možnosť uhradenia omeškaného peňažného záväzku), jeho bankovú pohľadávku (záväzok klienta) na inú osobu. Len takáto aktuálna informácia umožní klientovi ochrániť svoje práva a zvrátiť zámer banky uhradením omeškaného peňažného záväzku v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva pred postúpením pohľadávky, ako mu to dovoľuje druhá veta citovaného rozhodného ustanovenia. Význam a dôležitosť tejto výzvy pre ochranu práv klienta vyplýva i zo zákonom vyžadovanej podmienky písomnosti tejto výzvy (a s tým spojenou osobitnou formou doručovania, vytvorenia možnosti klientovi oboznámiť sa s výzvou v zmysle § 45 Občianskeho zákonníka). Práve dôležitosť, ktorú zákonodarca tejto výzve prikladá, a ktorú zistil a vysvetlil Najvyšší súd SR v citovanom judikáte umožňuje taký výklad citovaného ustanovenia, aký prijal súd prvej inštancie i Krajský súd v Žiline v odkazovanom rozhodnutí teda, že, i keď zákon osobitne neupravuje obsahové náležitosti výzvy podľa § 92 ods. 8, nestačí akákoľvek výzva banky na zaplatenie, ale touto výzvou musí banka klienta informovať, že po márnom uplynutí tejto lehoty bude oprávnená postúpiť pohľadávku na inú osobu.

14. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že žalobcom predložené dôkazy, ktorým chce preukázať splnenie § 92 ods. 8 zákona o bankách, predovšetkým listinou zo dňa 26.06.2018, vzhľadom na ich obsah a dátum ich vyhotovenia i doručovania tieto požiadavky nespĺňajú, pretože nemajú žiaden vzťah k právnemu úkonu postúpenia pohľadávky, od ktorého žalobca odvodzuje svoje postavenie veriteľa a aktívnu vecnú legitimáciu v spore, postúpenie nijakým spôsobom nespomínajú, a preto neslúžia ochrane práv klienta podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách. Ich účelom bolo iba splnenie podmienok vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru.

15. Absencia riadnej výzvy pred postúpením pohľadávky spôsobuje neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky. Žalobca sa platne nestal veriteľom postúpenej pohľadávky, a preto mu ani nesvedčí aktívna vecná legitimácia. Nedostatok aktívnej vecnej legitimácie žalobcu má za následok zamietnutie žaloby.

16. Žalobcom uplatnené dôvody odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie potom nebolo možné považovať za opodstatnené, a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

17. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o náhrade trov konania.

18. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

19. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania, potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

20. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 251 C.s.p. Z výsledku odvolacieho konania vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný, a preto mu v zmysle § 255 ods. 1 C.s.p. v zásade patrí právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania. Zo spisu však nevyplynuli žiadne odôvodnené a preukázané trovy žalovaného v zmysle § 251 C.s.p., preto odvolací súd rozhodol, že mu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

21. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).